

II. Ludność i urbanizacja w Polsce

1. Liczba ludności Polski i jej zmiany

Podział administracyjny Polski i jego zmiany

- Dobrze funkcjonujące, nowoczesne państwo wymaga odpowiednio dokonanego podziału administracyjnego na mniejsze jednostki terytorialne (tak było niemal od zawsze w przypadku niemal każdego kraju świata).
- W celu poprawy działania państwa, jego jednostek administracji publicznej, firm i osób prywatnych, nasze państwo (tak jak niemal wszystkie inne) w XX wieku przeszło kilka większych reform podziału administracyjnego.
- W okresie dwudziestolecia międzywojennego oraz w okresie PRL-u do 1975 roku w Polsce istniał podział trójstopniowy, zaś za sprawą dużej reformy administracyjnej podział administracyjny stał się dwustopniowy.
- Obecnie obowiązujący jest znów trójstopniowy podział administracyjny (ostatni z 1 stycznia 1999 roku).
- Każde z tych podejść miało swoje lepsze i gorsze strony.
- Jednak to ostatni bezapelacyjnie najlepiej się sprawdza.

Podział administracyjny Polski od 1 stycznia 1999 roku

- 1 stycznia 1999 roku przywrócono ponownie trójstopniowy podział administracyjny Polski.
- Zgodnie z tym podziałem wydzielono **16 województw**, dzielących się na:
  - powiaty grodzkie,
  - powiaty ziemskie, które dzielą się dalej na:
    - gminy miejskie,
    - gminy wiejskie,
    - gminy miejsko-wiejskie.
- Podział ten podkreśla rolę lokalnych samorządów terytorialnych na wszystkich jego szczeblach,
  - wprowadzono decentralizację władzy w państwie,
  - samorządy terytorialne dysponują znacznej wartości mieniem i mogą same w znacznej mierze decydować o rozwoju swojego terytorium.

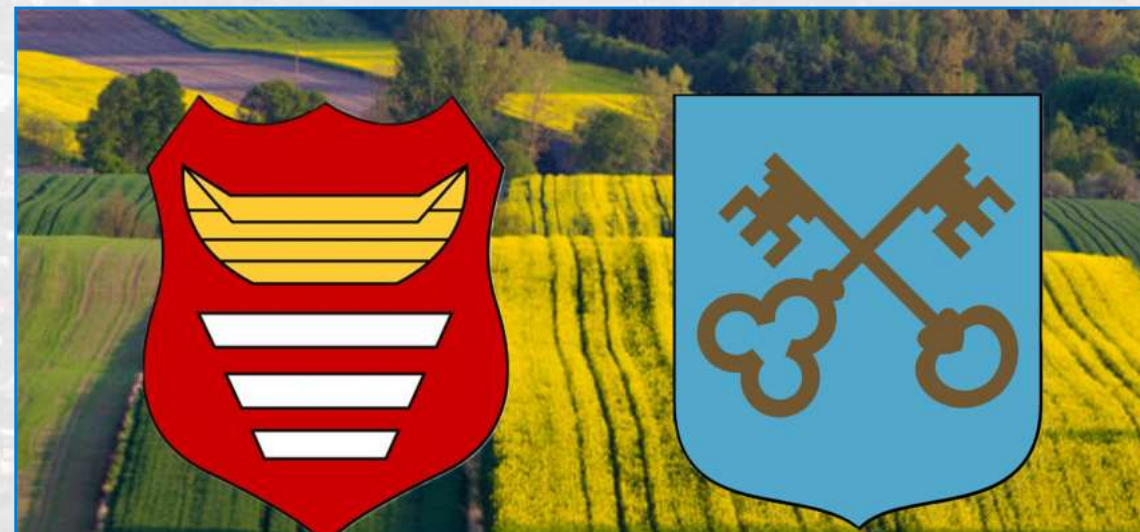

Zmiany w podziale administracyjnym Polski po 1999 r.

- W czasie istnienia ostatniego, wprowadzonego w 1999 roku podziału administracyjnego wystąpiło kilka niewielkich zmian mających na celu usprawnienie jego funkcjonowania (powstały nowe miasta, następowały konieczne korekty granic między jednostkami podziału administracyjnego):
  - np. w 2002 utworzono kilka dodatkowych powiatów,
  - w 2017 roku nastąpiła zmiana granic 17 gmin (i w rezultacie także kilkunastu powiatów) oraz nadanie statusu miasta pięciu miejscowościom wiejskim.
- W 2021 roku dokonano konieczne korekty granic w obrębie jednostek podziału administracyjnego oraz przyznano status miasta 10 miejscowościom wiejskim w 6 województwach:
  - dolnośląskim – Kamieniec Ząbkowicki (pow. ząbkowicki),
  - lubelskim – Goraj (pow. biłgorajski) i Kamionka (pow. lubartowski),
  - mazowieckim – Solec nad Wisłą (pow. lipski), Sochocin (pow. płoński) i Wiskitki (pow. żyrardowski),
  - podkarpackim – Dubiecko (pow. przemyski),
  - świętokrzyskim – Wodzisław (pow. jędrzejowski),
  - wielkopolskim – Budzyń (pow. chodzieski) i Koźminek (pow. kaliski).

Rejowiec (województwo lubelskie, powiat chełmski) – jedno z ostatnio zatwierdzonych nowych miast w Polsce. W latach 1547 – 1870 był on już miastem. 1 stycznia 2017 roku odzyskał tym samym status miasta. Dzięki temu miejscowość ta będzie miała możliwość pozyskania funduszy na konieczne inwestycje.

W 2021 roku po ponad 150 latach przywrócono prawa miejskie miejscowościom województwa lubelskiego: Gorajowi i Kamionce (utraciły one prawa za sprawą degradacji carskiej z 1870 roku).

Zmiany w podziale administracyjnym Polski po 1999 r.

→ **1 stycznia 2021 r. istniało:**

- 16 jednostek I rzędu – województw,
- 380 jednostek II rzędu – powiatów (66 miast na prawach powiatu – powiatów grodzkich i 314 powiatów ziemskich),
- 2477 jednostek III rzędu – gmin (1523 wiejskich, 302 miejskich i 652 miejsko-wiejskich).

Województwa – organizacja

- Przeważająca ilość województw w naszym kraju dysponuje jedną stolicą, która pełni jednocześnie dwie funkcje i jest jednocześnie siedzibą władz rządowych i samorządowych.
- W przypadku dwóch województw występują dwa różne miasta, będące stolicami tych władz, tj. w:
  - **województwie lubuskim:**
    - Gorzów Wielkopolski – siedziba władz rządowych – wojewody,
    - Zielona Góra – siedziba władz samorządowych – sejmiku województwa;
  - **województwie kujawsko-pomorskim:**
    - Bydgoszcz – siedziba władz rządowych – wojewody,
    - Toruń – siedziba władz samorządowych – sejmiku województwa.
- Sytuacja taka jest próbą załagodzenia interesów dwóch podobnej wielkości miast leżących blisko siebie, które kierowały do stania się miastami wojewódzkimi.
- Dzięki temu, np. nie tworzą dwóch oddzielnych województw.

Gorzów Wielkopolski – miasto w którym mieści się siedziba wojewody (powołanego przez premiera)

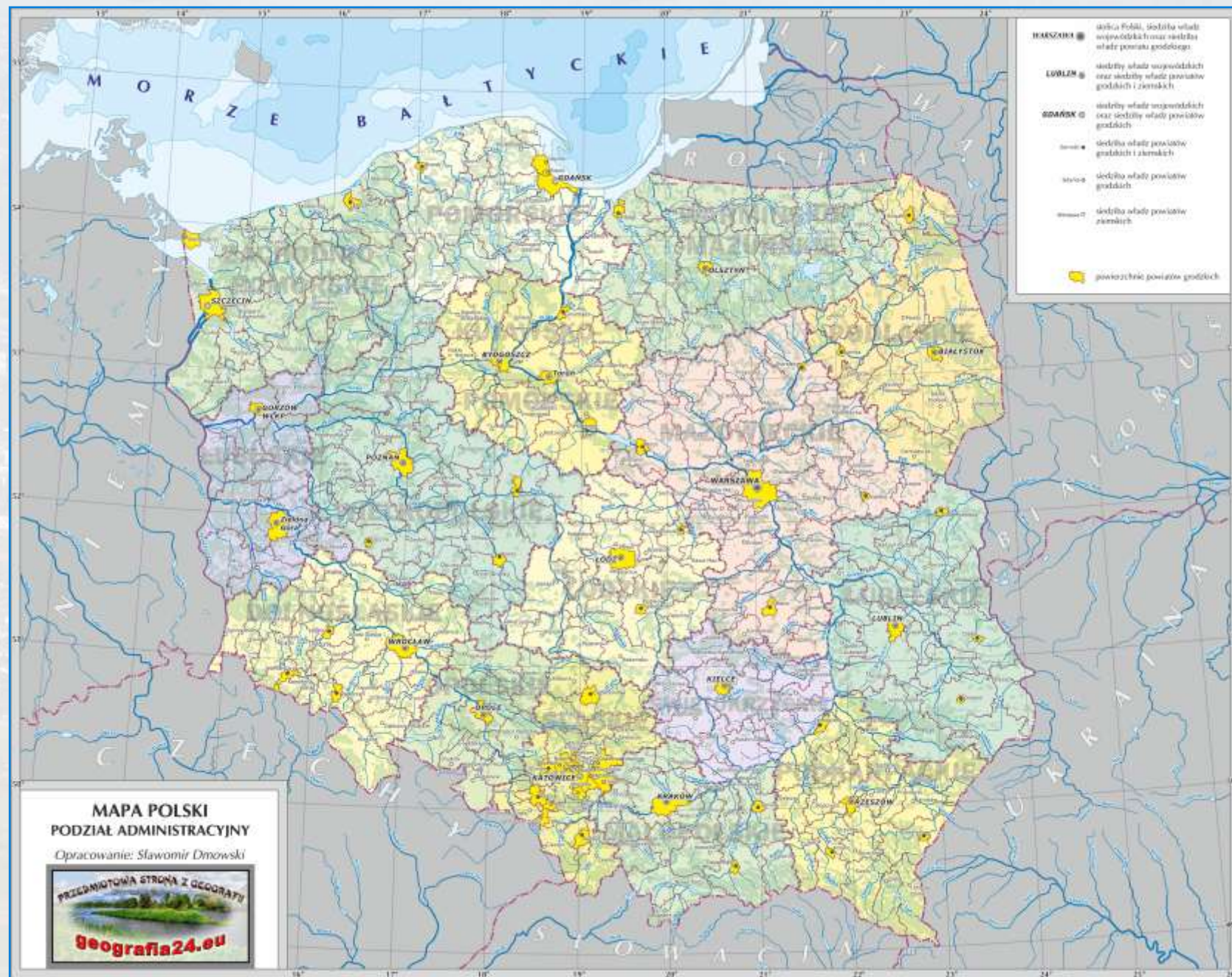

Zielona Góra – miasto w którym mieści się siedziba sejmiku województwa (władza samorządowa)

Powiaty – organizacja

- W Polsce występują obecnie dwa typy jednostek powiatowych:
  - **powiaty grodzkie** (66 powiatów) – będące powiatami miejskimi, w których miasta mają prawa powiatów (są one jednocześnie gminami),
    - są nimi jednak tylko większe miasta Polski,
      - liczące ponad 100 tysięcy mieszkańców lub inne, które w poprzednim podziale administracyjnym z 1975 roku były miastami wojewódzkimi;
  - **powiaty ziemskie** (314 powiatów) – będące powiatami miejsko-wiejskimi.

Powiaty – kryteria wydzielania zgodnie z reformą z 1999 roku

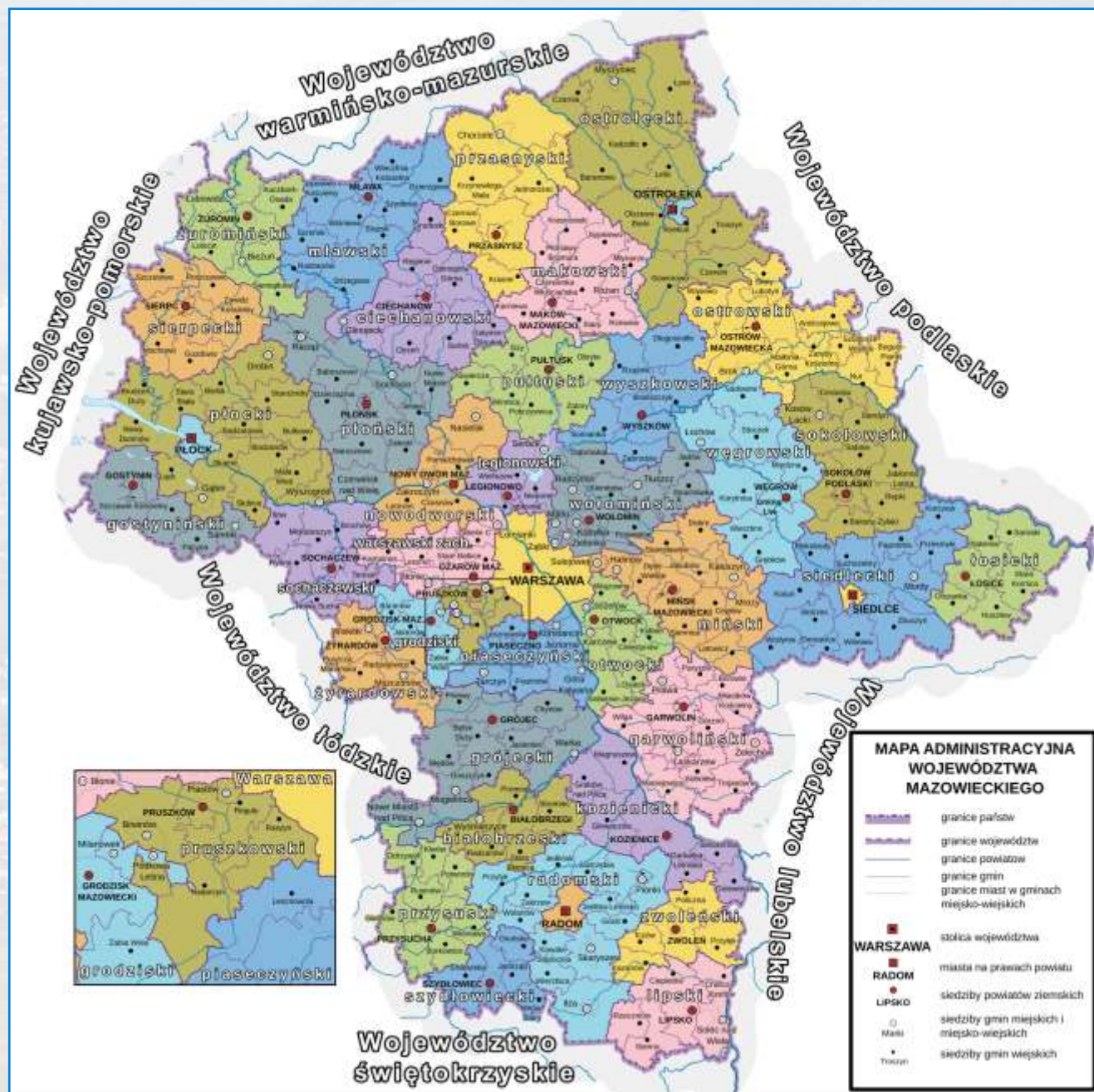
- Za podstawowe kryterium funkcjonalne możliwości utworzenia **powiatu** w 1999 roku przyjęto pełnienie przez potencjalną siedzibę władz powiatu funkcji ponadgminnych (istnienie odpowiednich instytucji tj.: sąd rejonowy, prokuratura rejonowa, urząd skarbowy, rejonowa komenda policji, rejonowa komenda straży pożarnej, terenowy państwowy inspektorat sanitarny, oddział ZUS, szpital rejonowy, placówki szkolnictwa ponadpodstawowego, placówki terenowe Kas Rolniczych Ubezpieczeń Społecznych).
- Dodatkowo powiat powinien obejmować co najmniej 5 gmin, mieć co najmniej 50 tys. mieszkańców oraz co najmniej 10 tys. mieszkańców w mieście będącym siedzibą władz powiatowych.
- Niestety nie wszystkie istniejące dziś powiaty spełniają tak określone warunki.

Powiaty w województwie mazowieckim

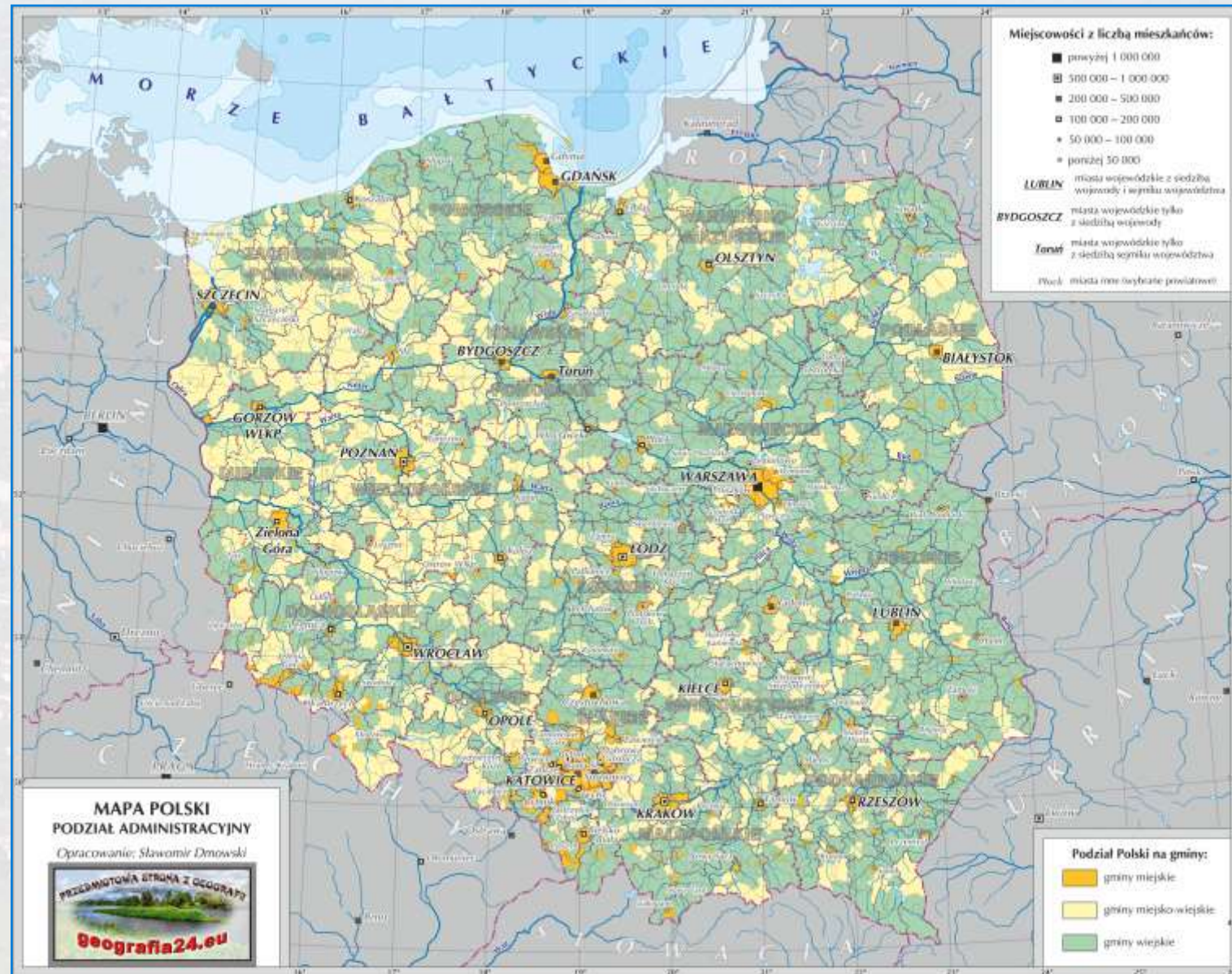
- **Województwo mazowieckie** – największe pod względem powierzchni i ludności województwo w Polsce, składające się z:
  - 37 powiatów ziemskich,
  - 5 powiatów grodzkich (miast na prawach powiatu, w tym: Warszawa, Radom, Płock, Siedlce i Ostrołęka).

Gminy – organizacja

- W Polsce występują trzy główne typy jednostek gminnych (wg danych z 2021 r.):
  - **gminy wiejskie** (1523 gmin) – obejmujące swoim zasięgiem jedynie tereny wiejskie,
    - w ich obrębie nie występują miasta;
    - siedzibą władz jest przeważnie wieś lub rzadziej pobliskie miasto – ale terytorialnie nie należące do tej gminy,
  - **gminy miejskie** (302 gmin) – obejmujące swoim zasięgiem teren jednego miasta,
    - jest jednocześnie siedzibą władz gminnych,
  - **gminy miejsko-wiejskie** (652 gmin) – obejmujące swoim zasięgiem zarówno:
    - tereny wiejskie i miejskie (siedzibą władz jest miasto),
    - tereny miejskie (może tu być tylko jedno miasto).
- W obrębie gmin mogą zostać wyróżnione także mniejsze jednostki pomocnicze, tj.:
  - **sołectwa**,
  - **dzielnice**.

Miejscowości – organizacja

- W Polsce **miastami**, zgodnie z przepisami prawno-administracyjnymi obowiązującymi w Polsce, są te miejscowości, które otrzymały prawa miejskie – aktualnie jest ich **954**.
- Pozostałe miejscowości kwalifikujemy do **wsł**.

Liczba ludności Polski w przeszłości

→ Liczbę ludności Polski w pierwszych wiekach istnienia Polski znamy tylko na podstawie przybliżonych danych, tzw. danych szacunkowych.

→ Przyjmuje się, że wynosiła ona wtedy ok. 600-700 tys. osób.

→ Za panowania Bolesława Krzywoustego – około 1,1 mln.

→ Dla okresów późniejszych szacunki są już bardziej szczegółowe, aczkolwiek przy ich analizie musimy brać pod uwagę zmianę granic i wielkość powierzchni Polski.

→ Na koniec 2020 r. w Polsce zamieszkiwało 38,3 mln osób.

→ Tendencja jest jednak spadkowa.

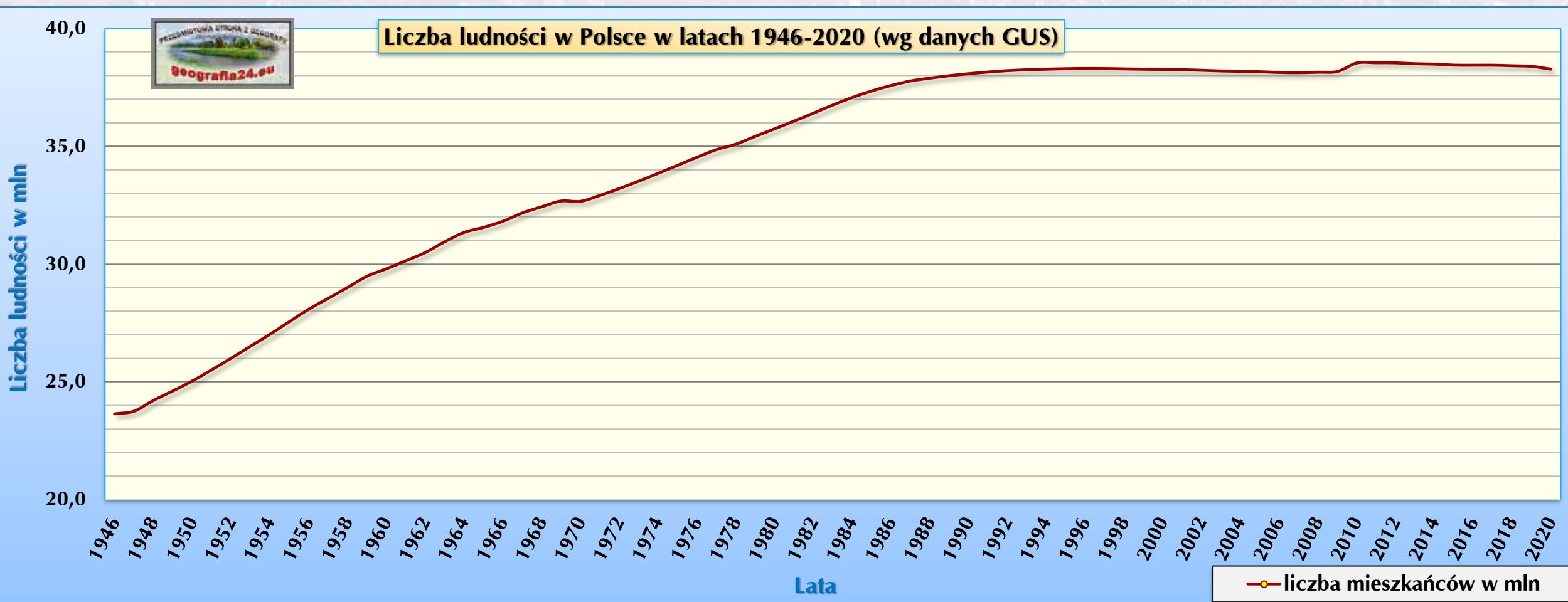
Lata	Powierzchnia w tys. km ²	Ludność w mln		Gęstość zaludnienia (osób/km ²)
		ogółem	w tym w miastach	
ok. 1000 r.	250	1,0-1,2	brak danych	4,5
ok. 1450 r.	270	2,7	brak danych	10
1643 r.	990	10,0	brak danych	10
1800 r.	388	9,0	brak danych	24
1850 r.	388	13,6	brak danych	35
1900 r.	388	25,6	4,6	66
1914 r.	388	30,3	6,8	78
1920 r.	388	26,7	6,6	69
1931 r.	388	31,3	8,8	81
1939 r.	390	35,1	11,4	90
1946 r.	313	23,6	8,0	76
1950 r.	313	25,0	9,2	80
1960 r.	313	29,8	14,4	95
1970 r.	313	32,7	17,1	104
1980 r.	313	35,7	21,0	114
1990r.	313	38,1	22,0	122
2000 r.	313	38,6	22,7	124
2010 r.	313	38,5	23,4	123
2020 r.	313	38,3	22,9	122

Liczba ludności w Polsce

- Według danych oficjalnych GUS z 2021 roku, Polskę na koniec 2020 roku zamieszkiwało 38,265 mln osób.
- Pod względem zaludnienia Polska tym samym znajdowała się wówczas na miejscu (wg danych ONZ i innych):
  - 8. w Europie: za Rosją (9), Niemcami (19), Francją (20), W. Brytanią (21), Włochami (25), Hiszpanią (30) i Ukrainą (35);
  - 5. w Unii Europejskiej (biorąc pod uwagę fakt wyjścia Wielkiej Brytanii ze struktur UE);
  - 38. na świecie.

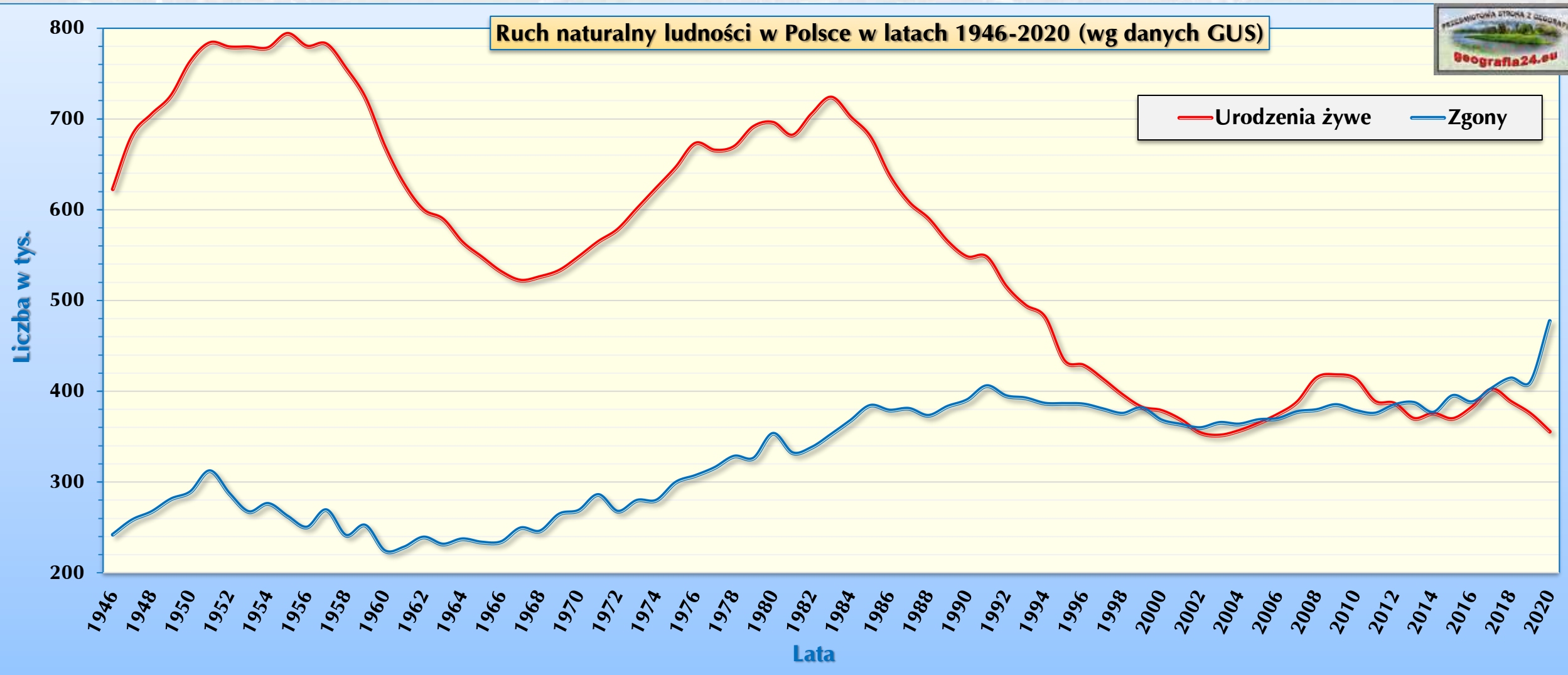

Sytuacja demograficzna Polski w 2020 r.

→ Na koniec 2020 roku liczba ludność Polski wynosiła 38,3 mln osób.

→ Dynamika zmian liczby ludności w latach 1946-2020 była bardzo zróżnicowana zarówno co do skali jak i kierunku tych zmian (w ostatnich latach wyraźnie jednak wskaźnik dynamiki zmian jest poniżej 100 i dalej spadać będzie).

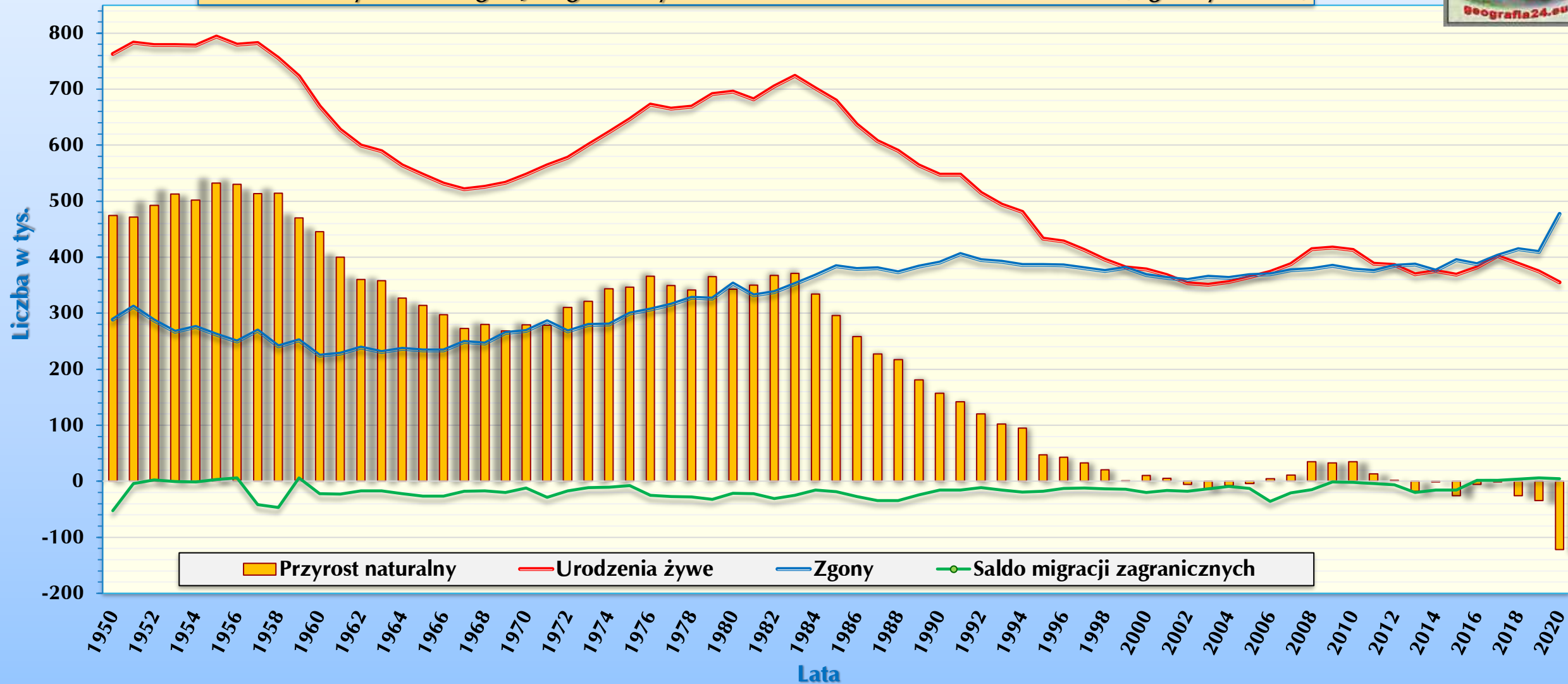

Ruch naturalny i saldo migracji zagranicznych ludności

→ W celu przeanalizowania pełnej sytuacji demograficznej musimy uwzględnić także saldo migracji zagranicznych – jednak należy podkreślić, że odgrywa ono niewielkie znaczenie.

Ruch naturalny i saldo migracji zagranicznych ludności w Polsce w latach 1950-2020 (wg danych GUS)

Zróżnicowanie dynamiki zmian liczby ludności w Polsce

- Tuż po zakończeniu II wojny światowej najdynamiczniej wzrastała liczba ludności na terenach odzyskanych – w zachodniej i północnej części kraju.
  - Przenosili się tu głównie osadnicy z przeludnionych terenów centralnej Polski.
  - Późniejsze zmiany – zarówno pod względem dynamiki, jak i rozmieszczenia ludności – były spowodowane głównie migracjami ze wsi do miast, w których rozwijał się przemysł i wzrastało zapotrzebowanie na siłę roboczą.
  - Trend ten został zahamowany pod koniec XX w.
    - W 2000 r. po raz pierwszy więcej osób przeniosło się z miast na wieś.
- Od początku 2012 roku liczba ludności w Polsce bezustannie się zmniejsza;
- zmniejszała się ona również w latach 1997-2007.

Rok	Liczba ludności w tys. osób (31 grudnia)			Różnica w liczbie ludności: miasto - wieś
	POLSKA	MIASTO	WIEŚ	
1946	23640	8043	15597	-7554
1950	25035	9243	15792	-6549
1960	29795	14401	15394	-993
1970	32658	17088	15570	1518
1980	35735	20979	14756	6223
1990	38073	23546	14527	9019
2000	38254	23670	14584	9086
2005	38157	23424	14733	8691
2010	38530	23429	15101	8328
2015	38437	23166	15271	7896
2020	38265	22905	15360	7545

Zmiany liczby ludności w ostatnich latach – odpływ ludności

- Skutkiem migracji wewnętrznych, emigracji oraz ujemnego przyrostu naturalnego jest **depopulacja**, czyli spadek liczby ludności w niektórych regionach naszego kraju.
- Proces ten nasila się stopniowo od lat 70. ubiegłego wieku.
  - Na początku zaznaczył się on w południowo-zachodniej Polsce, a później – także w północno-wschodniej części kraju.
- Depopulacja jest obecnie poważnym problemem aż 11 spośród 16 województw.
  - Największy odpływ ludności nastąpił z województw: opolskiego, łódzkiego, świętokrzyskiego, śląskiego i lubelskiego.

Województwa	Ludność w tysiącach		Wskaźnik dynamiki zmian liczby ludności w latach 2000-2020	Średni przyrost roczny w latach 2000-2020 w %	Stopa bezrobocia w % w sierpniu 2021 roku
	2000	2020			
Polska	38254	38265	100,03	0,002	5,8
Opolskie	1071	976,8	91,2	-0,44	6,3
Łódzkie	2628	2438,0	92,8	-0,36	6,0
Świętokrzyskie	1303	1224,6	94,0	-0,30	7,7
Śląskie	4769	4492,3	94,2	-0,29	4,6
Lubelskie	2206	2095,3	95,0	-0,25	7,5
Podlaskie	1211	1173,3	96,9	-0,16	7,4
Warmińsko-mazurskie	1428	1416,5	99,2	-0,04	8,7
Dolnośląskie	2912	2891,3	99,3	-0,04	5,2
Zachodniopomorskie	1698	1688,0	99,4	-0,03	7,4
Kujawsko-pomorskie	2068	2061,9	99,7	-0,01	8,1
Lubuskie	1009	1007,1	99,8	-0,01	5,4

Depopulacja miast (powyżej 100 tys. mieszkańców)

- Proces wyludniania od kilkunastu lat dotyka także niektóre duże miasta, w których występuje zwykle ujemny przyrost naturalny oraz odpływ ludności – spowodowany bezrobociem, brakiem perspektyw na przyszłość, wysokimi cenami mieszkań i innymi czynnikami lokalnymi.
- Większość miast o bardzo niskim wskaźniku zmian liczby ludności leży w południowej części Polski, szczególnie na obszarze województwa śląskiego.

Miasto	Ludność w tysiącach									Wskaźnik dynamiki zmian liczby ludności w latach 1990-2020
	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2015	2020	
Tychy	13	50	72	167	192	133	130	128	127	66,1
Bytom	174	183	188	234	231	196	177	171	163	70,6
Sosnowiec	96	132	145	246	259	234	217	207	198	76,4
Wałbrzych	94	117	125	134	141	132	121	115	110	78,0
Łódź	620	710	763	836	848	798	731	701	672	79,2
Katowice	225	270	305	355	367	331	311	300	291	79,3
Ruda Śląska	110	132	143	159	171	152	144	140	136	79,5
Chorzów	129	147	152	150	132	119	112	110	107	81,1
Gliwice	133	150	172	198	214	205	188	183	177	82,7
Zabrze	172	190	197	196	205	197	181	176	171	83,4
Częstochowa	112	165	188	235	258	253	237	228	218	84,5
Dąbrowa Górnicza	32	56	62	141	137	133	126	123	118	86,1
Tarnów	37	71	86	105	121	121	114	111	107	88,4
Włocławek	52	63	78	107	122	122	117	113	109	89,3

Zmiany liczby ludności w ostatnich latach – przyrływ ludności

→Warto jednak podkreślić, że w Polsce istnieją regiony, w których liczba mieszkańców stale wzrasta – i tak największy wzrost ludności w latach 2000-2020 miał miejsce w:

- województwie pomorskim (za sprawą napływu ludności do Trójmiasta oraz bardzo dobrymi warunkami społeczno-gospodarczymi w aglomeracji trójmiejskiej, a także większy odsetek praktykujących katolików),
- województwie mazowieckim (za sprawą aglomeracji warszawskiej, która jest prężnie rozwijającym się rynkiem pracy i posiada niską wartość współczynnika bezrobocia),
- województwie małopolskim (napływ do miasta Krakowa oraz większy odsetek praktykujących katolików),
- województwie wielkopolskim (napływ do Poznania i okolic),
- województwie podkarpackim (większy odsetek praktykujących katolików).

Województwa	Ludność w tysiącach		Wskaźnik dynamiki zmian liczby ludności w latach 2000-2020	Średni przyrost roczny w latach 2000-2020 w %	Stopa bezrobocia w % w sierpniu 2021 roku
	2000	2020			
Polska	38254	38265	100,03	0,002	5,8
Podkarpackie	2101	2121,2	101,0	0,05	8,4
Wielkopolskie	3345	3496,5	104,5	0,23	3,4
Małopolskie	3222	3410,4	105,8	0,29	4,9
Mazowieckie	5115	5425,0	106,1	0,31	4,9
Pomorskie	2172	2346,7	108,0	0,40	5,6

Miasta w których nastąpił wzrost ludności w ostatnich latach

- O ile wzrost ludności praktycznie we wszystkich większych miastach następował w latach 1950 – 1990, to już w latach 1990 – 2020 dotyczył on jedynie nielicznych, np. Rzeszowa, Zielonej Góry, Białegostoku i Warszawy.
- Dotyczyło to miast, które dobrze radziły sobie ekonomicznie (szczególnie w sytuacji kiedy za sprawą reformy administracyjnej ich ranga w Polsce wzrosła, ponieważ stały się stolicami dużych województw).

Miasto	Ludność w tysiącach									Wskaźnik dynamiki zmian liczby ludności w latach 1990-2020
	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2015	2020	
Opole	39	64	87	117	128	130	123	119	128	100,0
Gdańsk	195	287	366	457	465	463	461	462	471	101,3
Kraków	344	481	590	716	751	759	758	761	780	103,9
Olsztyn	44	68	95	133	163	173	175	173	171	104,9
Warszawa	804	1139	1316	1596	1656	1689	1700	1744	1794	108,3
Białystok	69	121	169	224	271	289	294	296	297	109,6
Zielona Góra	32	54	74	101	114	118	119	139	141	123,7
Rzeszów	28	63	83	121	153	161	179	186	197	128,8

Napływ do stref podmiejskich

- Ludność obecnie często napływa na obszary podmiejskie, ze względu na:
  - lepsze warunki zamieszkania (więcej przestrzeni) oraz środowiskowe,
  - niższe koszty inwestycji (tańsza ziemia, niższe koszty budowy domu),
  - niższe koszty utrzymania (w tym różnego rodzaju podatki i opłaty).
- Jeszcze kilkanaście lat temu pewien problem stanowiła komunikacja.
  - Dziś coraz więcej Polaków posiada swój własny samochód (a nawet kilka).
  - W przypadku większych miast dostępna jest także komunikacja podmiejska.

Osiedla domów strefy podmiejskiej Warszawy

Prognozy demograficzne odnośnie przyszłej liczby ludności

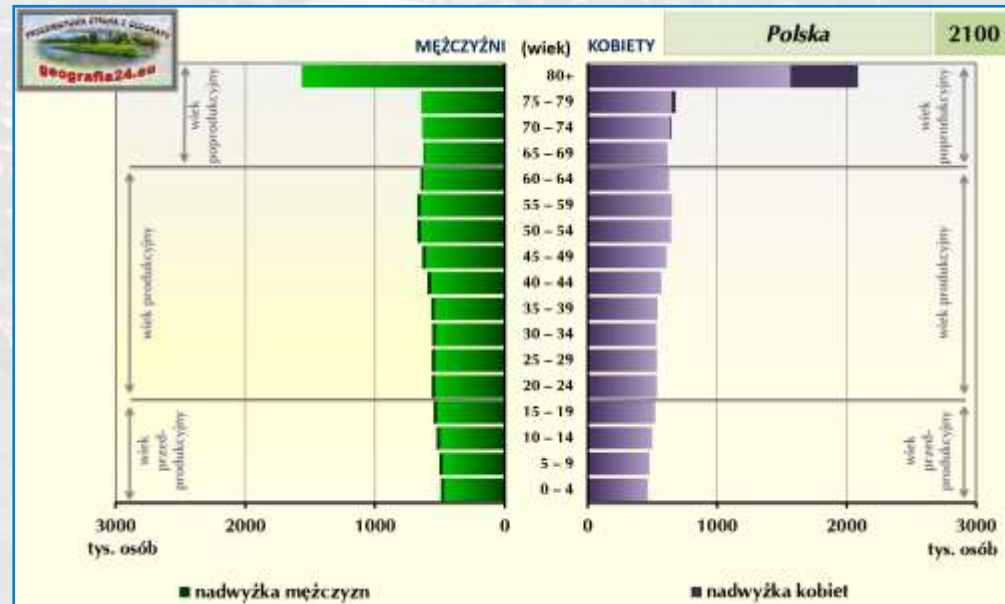
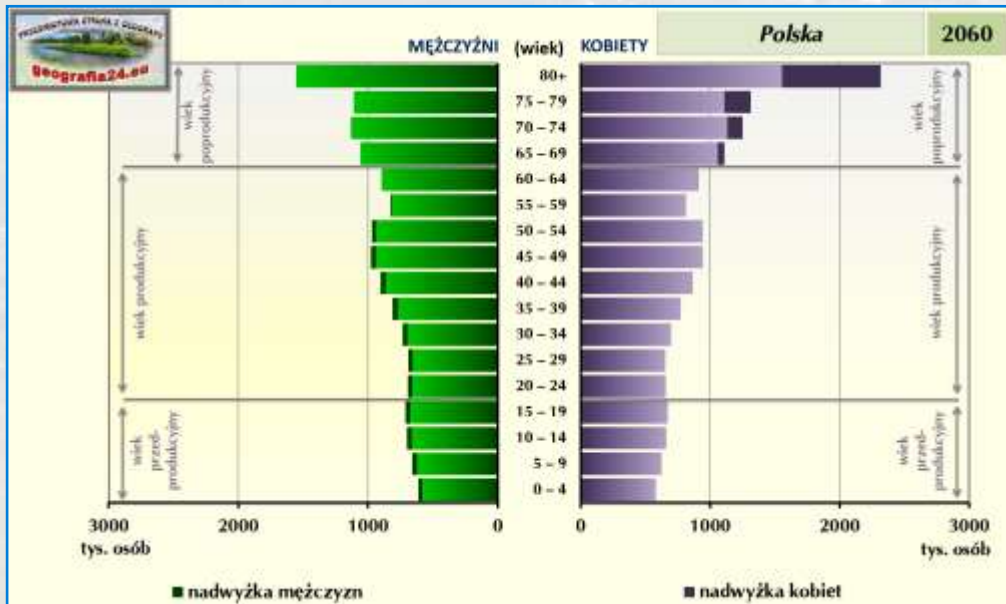
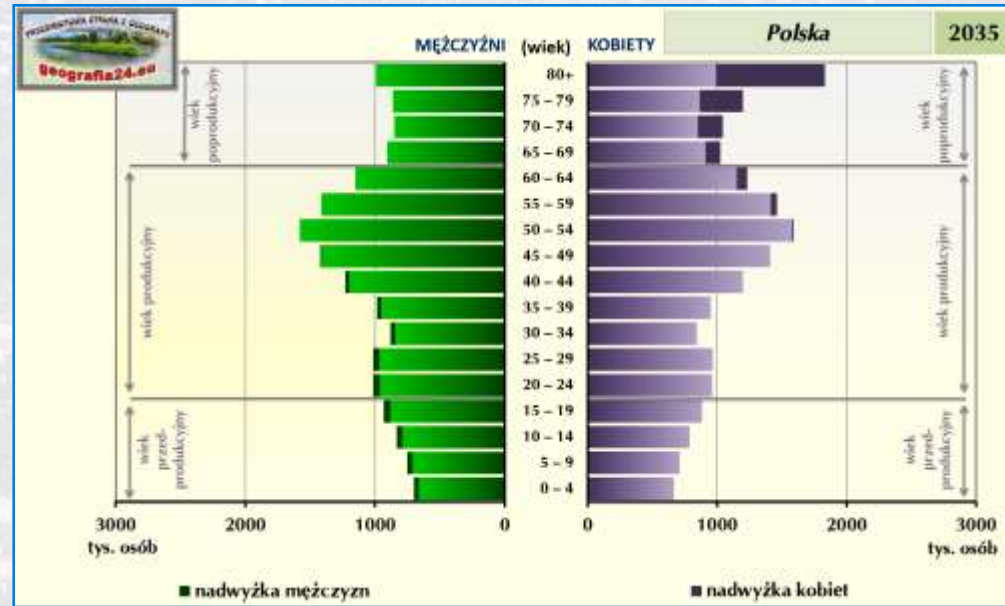
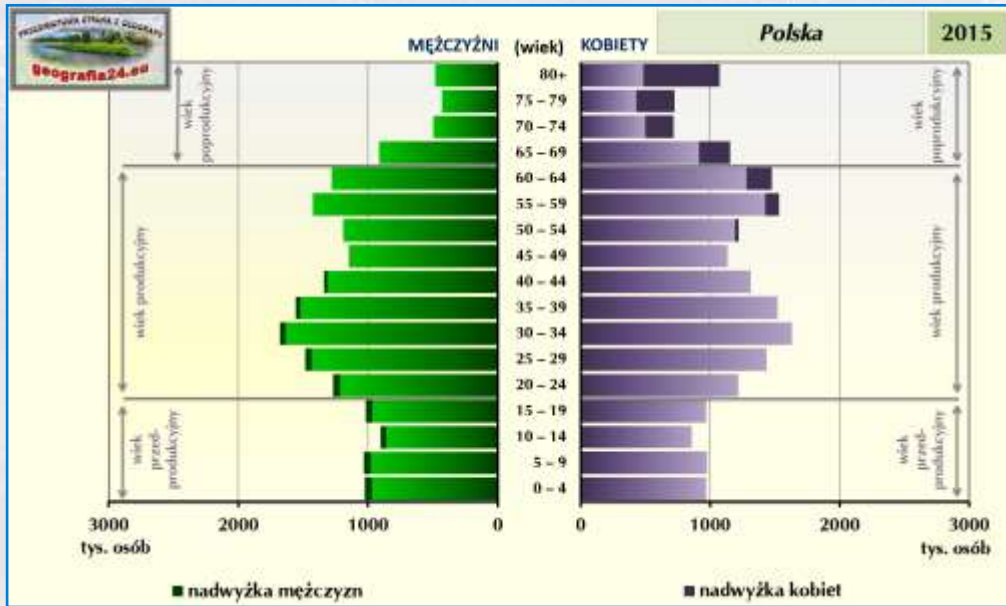
- Wg różnych prognoz demograficznych (sprzed pandemii) liczba Polaków spadnie i to dość mocno (przy tym wyraźnie wzrośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym, czyli będzie większe obciążenie dla finansów państwa).
- Wg danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 2019 r. liczba Polaków spadnie do:
  - 37,7 mln w 2030 r., 35,2 mln w 2050 r. i 30,3 mln w 2080 r.
- Wg danych GUS z 2014 r. liczba Polaków spadnie do:
  - 36,5 mln w 2035 r. i 34,0 mln w 2050 r.
- Wg danych Eurostatu z 2019 r. liczba Polaków spadnie do:
  - 37,0 mln w 2030 r., 34,1 mln w 2050 r., 29,3 mln w 2080 r. i 27,7 mln w 2100 r.
- Wg danych ONZ z 2019 roku liczba Polaków spadnie wg wariantu średniego do:
  - 36,9 mln w 2030 roku,
  - 33,3 mln w 2050 roku,
  - 26,4 mln w 2080 roku,
  - 23,0 mln w 2100 roku,
  - będziemy **“małym krajem starych ludzi”**.

Piramidy ludności wg danych ONZ w 2015 r. i prognozy na 2035, 2060 i 2100 r.

→ Piramidy niestety ukazują bezlitosną dla nas przyszłość – ogromny przyrost ludności w wieku poprodukcyjnym.

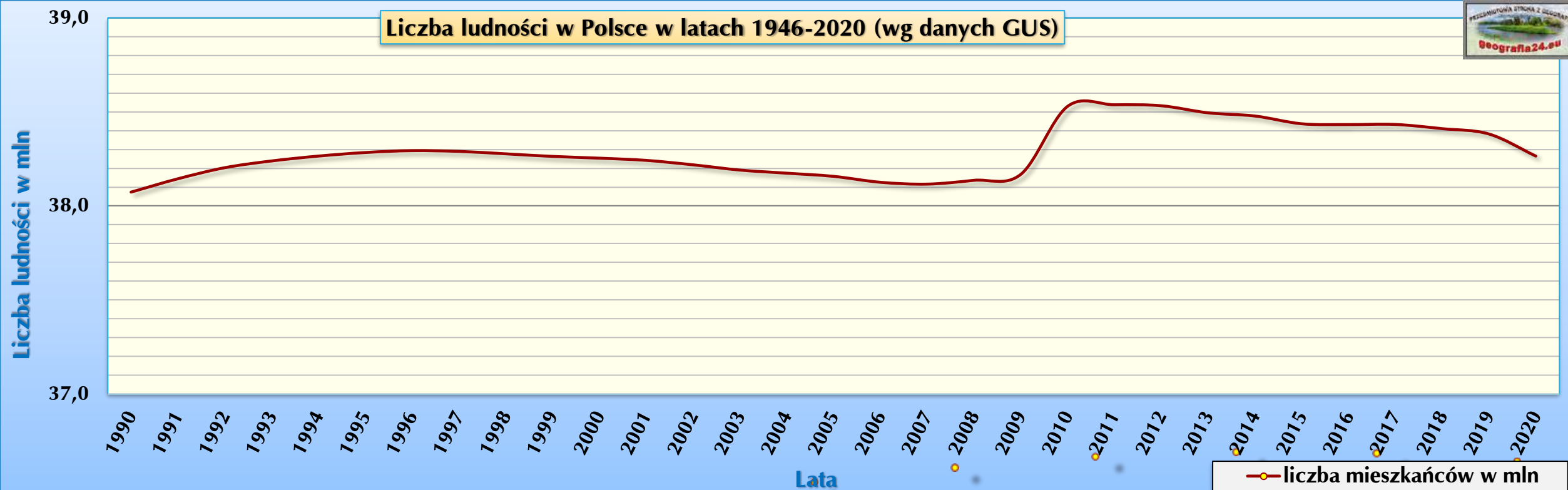
Prognozy demograficzne odnośnie przyszłej liczby ludności

→ Niestety prognozy GUS, ZUS, Eurostatu, ONZ i innych organizacji zaczynają się spełniać.

→ Zgodnie z danymi z 2021 roku:

- w 2016 roku ubyło 28 tysięcy Polaków, zaś w 2020 roku już aż 117,6 tys. – czyli nawet program 500+ nie był w stanie zbyt wiele zdziałać w tym aspekcie, a dodatkowo odczuliśmy także wpływ pandemii koronawirusa na populację.
- Lata te nie były jedynymi, w których odnotowaliśmy spadek liczby ludności w Polsce.
  - Większość lat po roku 1997 cechował spadek liczby ludności.
  - Wzrost w roku 2010 wynikał z uwzględnienia liczby ludności uzyskanej w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2011 roku – w ten sposób liczba została “sztucznie” skorygowana (wzrost jest tylko pozorny).

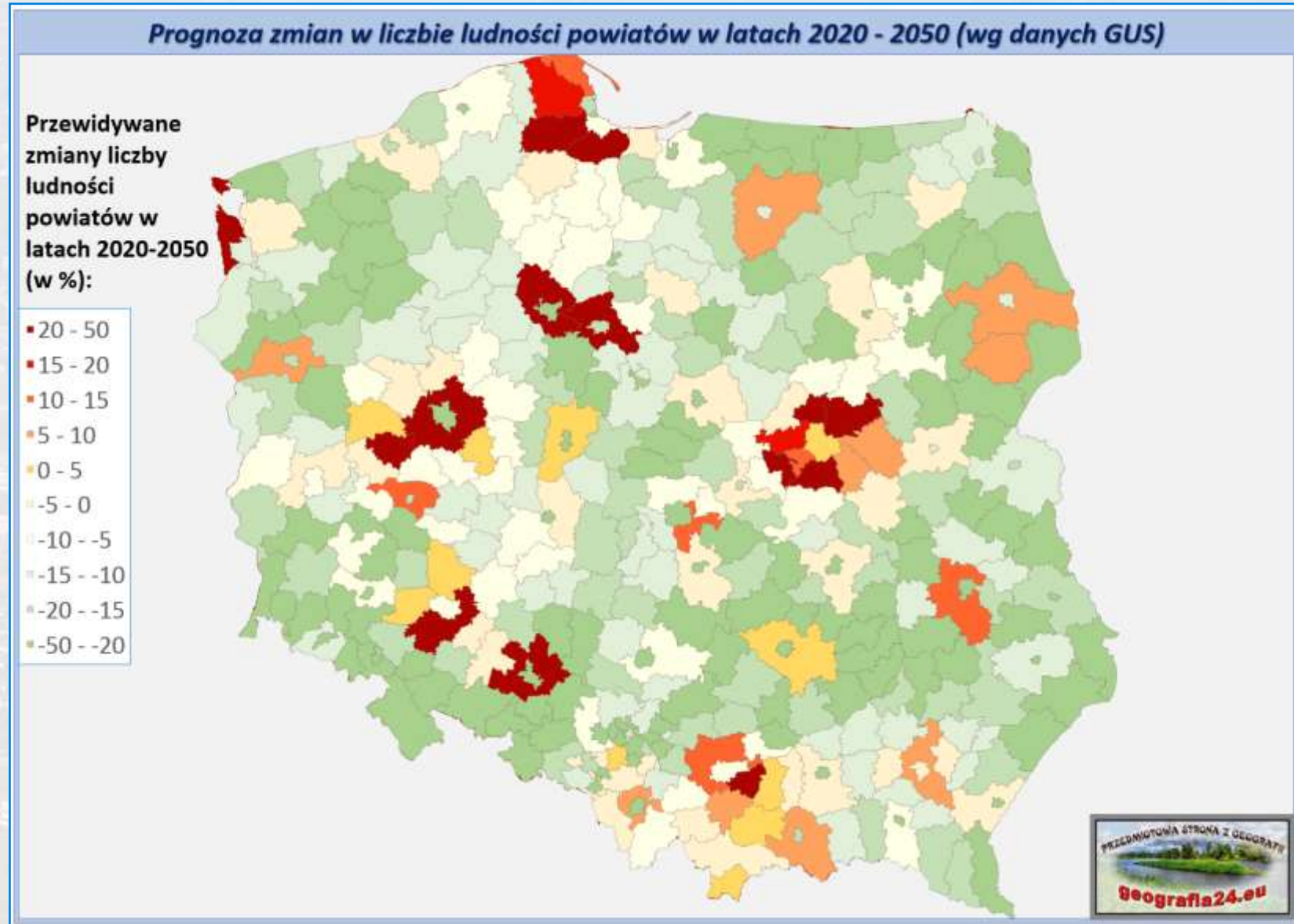
Liczba ludności w Polsce w latach 1946-2020 (wg danych GUS)

Prognozy demograficzne odnośnie przyszłej liczby ludności do 2050 roku

- Proces spadku liczby ludności nie będzie jednak dotyczył wszystkich regionów w Polsce:
- depopulacja przewidywana jest w województwach słabo rozwiniętych gospodarczo, a także tych, w których wyraźnie słabnie dynamika wzrostu gospodarczego,
  - np. w województwie lubelskim, łódzkim, śląskim, dolnośląskim i świętokrzyskim;
- wzrost liczby ludności powinien nastąpić w województwach odznaczających się obecnie:
  - relatywnie wysokim wzrostem gospodarczym,
    - np. w województwie mazowieckim, wielkopolskim i pomorskim;
  - wysokim odsetkiem ludności wiejskiej oraz silnie wierzącej,
    - np. w województwie podkarpackim i małopolskim.

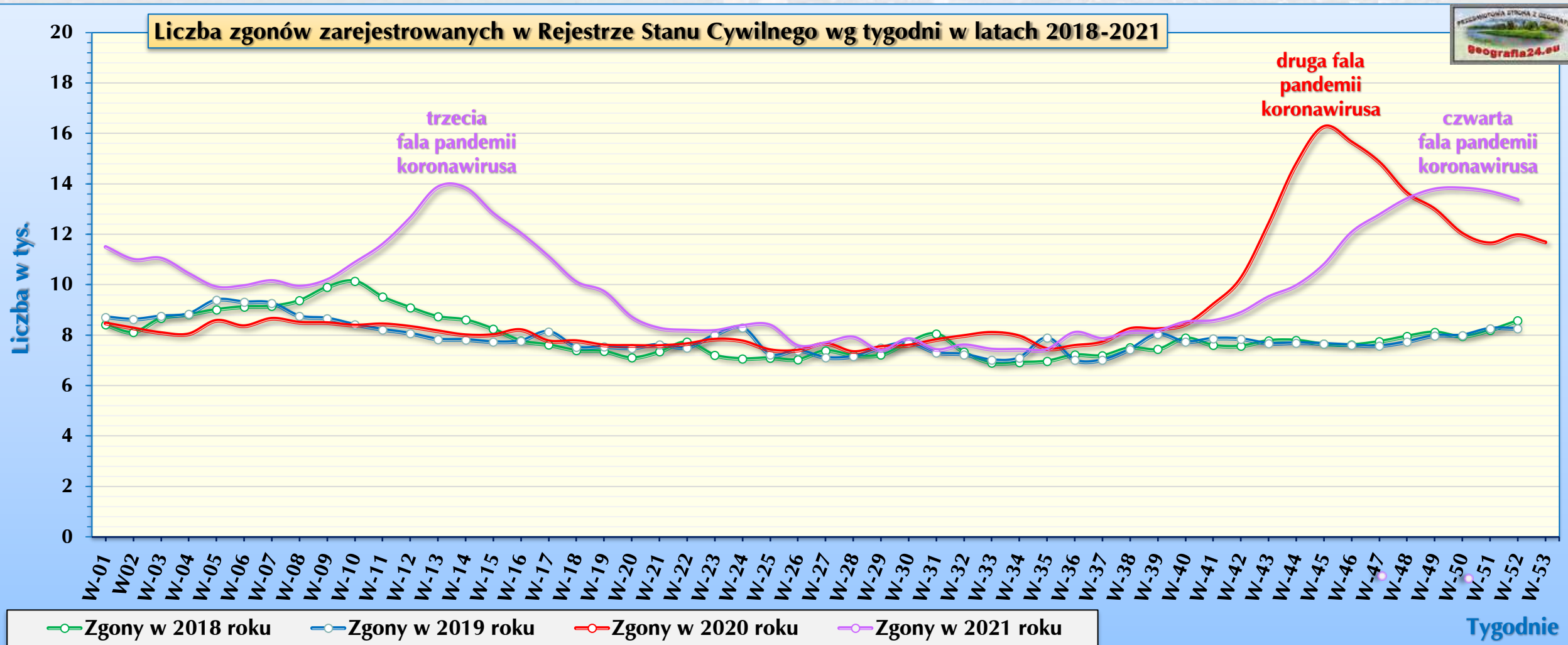

Wpływ pandemii koronawirusa na liczbę ludności w Polsce

- Demografia jest dziedziną nauki, która potrafi przewidywać niektóre procesy.
- Niestety nikt nie potrafił przewidzieć skutków pandemii, które obecnie obserwujemy, czyli znaczne zmniejszanie się ludności Polski, następujące przede wszystkim za sprawą znacznie wyższych ilości zgonów.
- Świetnie to widać, kiedy przeanalizujemy wszystkie zgony wg tygodni w latach 2018-2021.

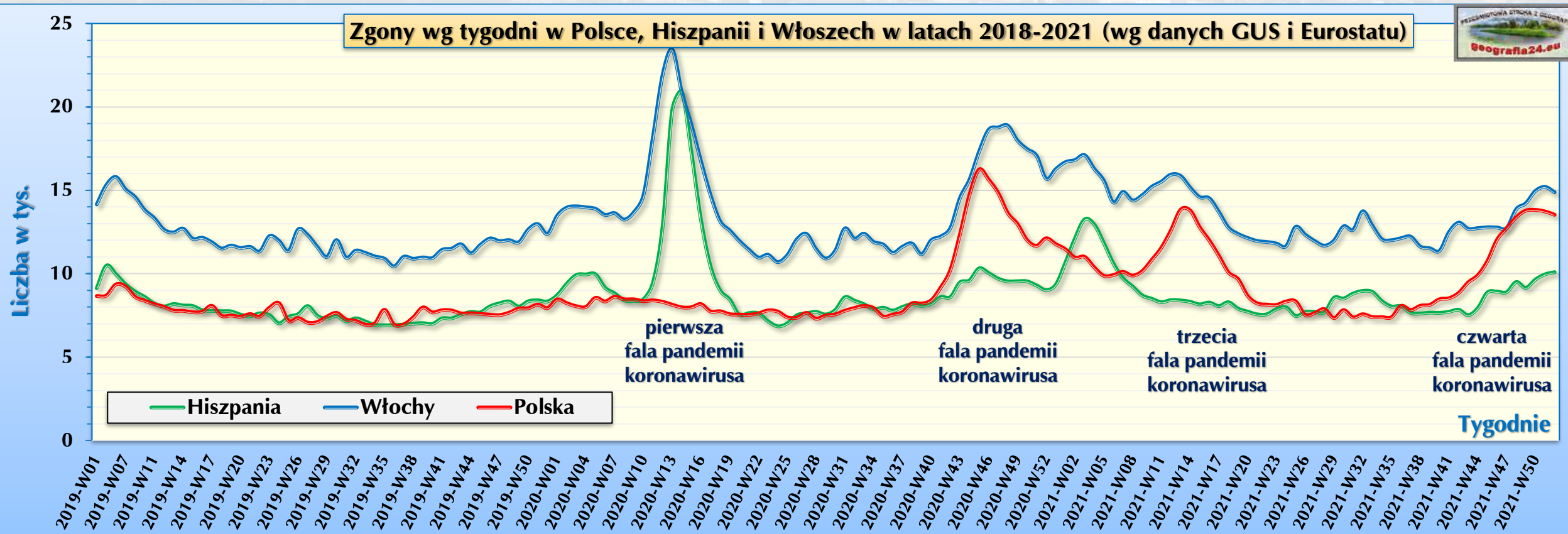
Liczba zgonów zarejestrowanych w Rejestrze Stanu Cywilnego wg tygodni w latach 2018-2021

Wpływ pandemii koronawirusa na liczbę ludności w Polsce, w porównaniu z innymi

- Aby przeanalizować skutki pandemii koronawirusa na liczbę ludności w Polsce, zestawilem z sobą ilość krajowych zgonów z ilością zgonów, które wystąpiły w krajach zaliczanych do najbardziej “dotkniętych” (w innych zwykle wpływ był niższy), czyli Włochami (w 2020 r. liczyły 60,3 mln osób) i Hiszpanią (w 2021 r. liczyła 47,4 mln osób).
- Pierwsza fala pandemii nie skutkowała zwiększeniem ilości zgonów w Polsce, jak to nastąpiło we Włoszech i Hiszpanii.
- Niestety w czasie drugiej i trzeciej fali zgony w Polsce, biorąc pod uwagę całkowitą ilość mieszkańców w pozostałych państwach okazały się być wyższymi (w krajach tych obecnie większy jest odsetek osób zaszczepionych).
- Na wykresie widać, że czerwona linia **Polski** od połowy 2020 roku jest “wyżej” niż **Hiszpania** i sięga prawie do **Włoch**.

IV fala COVID-19 i jej skutki we wschodniej Polsce o najniższym wskaźniku szczepień

- W chwili aktualizacji prezentacji trwała od kilku tygodni IV fala koronawirusa.
- Niestety jej wystąpienie było niemal pewne, co więcej już w maju przewidywałem, po obserwacjach zachowania naszego społeczeństwa, gdzie będzie ona miała największe nasilenie i dlaczego (nie było to trudne).
- Podróżując po Polsce można było zobaczyć, że najbardziej lekceważącym stosunkiem odznaczają się niektórzy mieszkańcy wschodniej Polski lub władze tych regionów.

IV fala COVID-19 i jej skutki we wschodniej Polsce o najniższym wskaźniku szczepień

- I tak przykładowo przebywając na wschodzie Polski aby moja rodzina mogła się zaszczepić musiała jechać niemal 100 km (a miało to być na miejscu wg doniesień medialnych), ponieważ w wakacje “nikt się tam już nie szczepił”.
- W dużych sklepach niemal cała obsługa bez maseczek (miałem wrażenie, że nikt na nic nie zwraca uwagi, bo “po co jak już jest dobrze”) i znaczna część konsumentów (w innych częściach Polski nie było dużo lepiej, ale jednak lepiej).
- A co na to służby odpowiedzialne – “wyślemy i skontrolujemy” i niemal “zero” widocznych rezultatów (choć wg informacji uzyskanych od Policji z Włodawy prowadzone były liczne akcje kontrolne i edukacyjne).
- Pisałem wcześniej o innych krajach – tam widok kogoś obsługującego w sklepie bez maseczki był niemal niemożliwy, zaś na Lubelszczyźnie i Podlasiu – to niemal norma (tak to odmiana miłości do bliźniego – odwrotność “nie zabijaj”).
- Szkoda tylko, że ludzie nieodpowiedzialni zarażają innych (często osoby, które nie mogą się zaszczepić), a oni umierają, a służby działają nie do końca efektywnie, choć trudno do nich mieć pretensje (służby postępują w granicach prawa).

Skutki depopulacji

- Tendencje demograficzne obserwowane w Polsce mogą negatywnie wpłynąć na jego gospodarkę.
- Kurczenie się rynku wewnętrznego spowoduje, że nasz kraj stanie się mniej atrakcyjnym miejscem do inwestowania.
  - Będzie brakowało osób na rynku pracy.
  - Zmniejszy się liczba konsumentów, co wpłynie na spadek zapotrzebowanie na wiele towarów i usług.
- Z kolei niekorzystny stosunek liczby osób w wieku produkcyjnym do liczby ludzi w wieku emerytalnym wymusi zwiększenie obciążenia kosztów pracy kosztami utrzymania starszych pokoleń.
- Wyraźnie zmniejszą się wpływy podatkowe.
  - Będzie brakowało środków na ważne inwestycje (nastąpi spowolnienie, a nawet zahamowanie rozwoju społeczno-gospodarczego wielu regionów Polski).

Jak walczyć z możliwą depopulacją

- Istnieje kilka realnych możliwości przynajmniej na złagodzenie wymiaru niewątpliwie czekającej nas depopulacji:
  - należy wprowadzić większe zachęty dla posiadania bardziej licznych rodzin (zachęcać Polki do rodzenia dzieci):
    - pomoc materialna i rzeczowa,
    - odpowiednia organizacja miast, np. żłobki, przedszkola, kluby dziecięce,
    - stosowanie ulg finansowych: becikowe, ulgi na dziecko (odliczenie w PIT), ulgi miejskie, Karta Dużej Rodziny,
    - specjalne programy pomocowe, np. funkcjonujący w Polsce program 500+,
  - wspieranie rodzin od strony usług zdrowotnych,
  - wydłużanie czasu na opiekę nad dzieckiem (urlopy macierzyńskie – choć one już zostały dość mocno wydłużone w Polsce), możliwość zatrudniania opiekunek,
  - wpływ na pracodawców (gwarancja zatrudnienia i dawania równych szans),
  - złagodzić politykę imigracyjną i walczyć ze stereotypami dotyczącymi imigrantów:
    - imigranci mogą poprzez pracę pobudzić naszą gospodarkę, przez co większe sumy pieniędzy będzie można przeznaczać na cele prorodzinne,
    - ważne aby mogły u nas mieszkać całe rodziny,
      - rodziny imigrantów z krajów biedniejszych zwykle cechują się większą liczebnością dzieci,
  - najważniejsze – prowadzenie długoletniej i przemyślanej polityki, tak aby wprowadzać rozwiązania ułatwiające łączenie życia zawodowego z rodzinnym.

KONIEC

Materiały pomocnicze do nauki
Opracowane w celach edukacyjnych (niekomercyjnych)

Opracowanie i redakcja: *Sławomir Dmowski*
Kontakt: *kontakt@geografia24.eu*

WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE
- KOPIOWANIE ZABRONIONE -